

פרשת פקודי | עלון מס' 123

המשיב - נקיות מוחלטת

הגב? וגם הרי ידוע שמשה רבינו היה עשיר גדול משאריות של אבני הלוחות... וכי זה מה שחסר לו כעת - הכמה פרוטות שנשאר מתרומת המשכן? וביותר - הרי בסופו של דבר כולכם תרמתם בשפע כזה יותר ממה שצריך, אז זה בדיוק הסיפור האם משה לקח כמה פרוטות... על זה הוא צריך להגיב בכלל? ועוד אם המדרש מכנה אותם ליצני ישראל, אולי זה בכלל היה בבדיחות הדעת... אולי זה היה כהתלוצצות בעלמא ולא שחלילה הם חושדים את משה כזה דבר??

אולי ניתן לבאר כך - באמת משה רבינו, משום כבודו בלבד לא היה חש ללכת ולהתייחס לאנשים רדודים שחושדים בו בכזו רמה נמוכה... על כבודו שלו הוא ודאי אינו חס... אך כאן עמד על משקל המאזניים - משכן העדות... משה רצה שכל כנסת ישראל ידעו, כי המשכן נעשה בתכלית הנקיות, וכל הכסף שנתרם למלאכת המשכן, הכל הלך עד השקל האחרון, אך ורק לצורך עבודת המשכן... שלא יהיה יהודי אחד שיחשוב בכניסתו למשכן - כביכול נעשו כאן פוילשטיקים... והוא תרם משהו ומישהו לקח... משה רבינו מבין שאם יש אנשים שחושבים שהוא נגע בכסף הזה - יש פה בעיה שחסר נקיות מוחלטת במלאכת המשכן... ואת זה הוא חייב להוכיח... המשכן הוא נקי נקי לשם שמים...

אך מכאן ניתן ללמוד מה היא ליצנות - ליצני ישראל - לא מחייב שזה כמו שאנחנו מתארים בדמיונו איזה ליצן מצחיק וכוכב לכת בעל חוש הומור מפותח - שזורק בדיחות לכל עבר... והוא יורד על ההוא וקוטל את ההוא בחידוד לשון... ליצנות יכולה להיות השאלה הכי תמימה... ואולי גם נכונה - אך היא מזלזלת בעיקר העניין... יכול להיות שהם היו אנשים מאד רציניים, אבל אדם שזה הלך מחשבתו מוגדר כליצן... אם אתה כאשר בונים את המשכן... וכולם מחוברים בהתלהבות לרעיון האדיר להקים משכן לשכינה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם - וכולם תורמים ומביאים הרבה מעבר למה שצריך - ואתה עסוק האם משה העשיר מזה... אתה ליצן... אתה לא בעניין... אתה פשוט אדם רדוד... ומסכן... והליצנות הזו שלך יכולה חלילה לחלחל לעוד כמה מסביבך שחלילה לא יוציאו בפייהם את המילים שאתה אמרת אבל במוחם הם גם יחשבו בהרהור כזה אולי באמת חלילה משה לקח קצת לעצמו...

ואז הבעיה היא לא משה... אלא חלילה שבמלאכת עבודת המשכן אין כאן כולו לד'... אין כאן שלימות ונקיות... על זה משה רבינו חרד... על כבוד שמים... - אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה, חַיִּיכֶם, נִגְמַר הַמִּשְׁכָּן אֶתֶן לָכֶם חֶשְׁבֹן.

כָּל הַזֶּהב הָעָשׂוּי לְמִלְאכָה בְּכָל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ וְהִי זֶהב הַתְּנוּפָה תִּשַׁע וְעֶשְׂרִים כֶּכֶר וְשִׁבְעַת מֵאוֹת וּשְׁלִשִׁים שָׁקֶל בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מֵאֵת כֶּכֶר וְאַלֶף וְשִׁבְעַת מֵאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שָׁקֶל בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: בפרשתנו מצינו כי משה רבינו עושה חשבון ופירוט הוצאות מול הכנסות, כמה נכנס מכל דבר מהכסף והזהב וכו' ולהיכן הלך כל דבר...

ויש להבין מה בכלל העניין לעשות חשבון, והרי בפרשה הקודמת למדנו כי היה צורך להעביר קול במחנה שאין להביא יותר תרומה למלאכת המשכן... הוי אומר שאנשים באמת נתנו מכל הלב ובשפע גדול עד כדי שצריך לומר לכולם די... אז מה קרה פתאום שצריך לעשות חשבון ולתת דין וחשבון... הרי תרמתם?? יופי... מצוין... הכל הלך למשכן ומה שיישאר יהיה לשימוש בהמשך... לבדק הבית... למה שיצטרכו...

כותב המדרש - (רבה נא. ו.) וְלָמָּה אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה בּוֹאוּ וְנַעֲסֶק בַּמִּשְׁכָּן וְנַחֲשׁוּב לַפְּנִיכֶם, אֲלֵא שִׁשְׁמַע מֹשֶׁה לִּיצְנֵי יִשְׂרָאֵל מְדַבְּרִים מֵאַחֲרָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְהִיָּה כְּבֹא מֹשֶׁה הָאֱהֱלָה יָרֵד עִמּוֹד הָעֵנָן וְעִמָּד פֶּתַח הָאֵהֶל וְדַבֵּר עִם מֹשֶׁה, וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה, וְהָיוּ אוֹמְרִים - וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה. רַבִּי חֲמָא אָמַר הָיוּ אוֹמְרִים חֲמִי קִדֵּל דְּבִרְיָה דְּעִמְרָם, וְחִבְרוּ אוֹמַר לוֹ אֲדָם שִׁשְׁלַט עַל מְלָאכַת הַמִּשְׁכָּן אֵין אֲתָה מִבְּקֵשׁ שִׁיָּהּ עֲשִׂיר. כְּשִׁשְׁמַע מֹשֶׁה כֵּךְ אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה, חַיִּיכֶם, נִגְמַר הַמִּשְׁכָּן אֶתֶן לָכֶם חֶשְׁבֹן. אָמַר לָהֶם בּוֹאוּ וְנַעֲשֶׂה חֶשְׁבֹן, הָיוּ וְאַלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן.

במדרש כאן כתוב דבר נורא - עומדים אנשים הנקראים ליצני ישראל... ויש להם זמן וכוח לצחוק על משה רבינו - בכל ביתי נאמן הוא - ולומר מאחורי גבו בלחש אבל שישמע... האסט געהערט - משה הוא עשיר כי הרי מתעסק במלאכת המשכן... מן הסתם ניגב משהו לעצמו... ומשה שומע את זה ומיד אומר - חַיִּיכֶם, נִגְמַר הַמִּשְׁכָּן אֶתֶן לָכֶם חֶשְׁבֹן... אני אתן לכם דו"ח מלא להיכן הלך הכסף...

ניתן היה להבין את זה במושכל ראשון - שיכול להיות שמשום 'והייתם נקיים מד' ומישראל'... רוצה משה רבינו להיות נקי וזך... אני אתן לכם דו"ח מלא ופירוט לאן הלך כל הכסף והזהב וכו'...

על ביאור זה ניתן להקשות - לכאורה זה ברור שאנשים שזה הרמה שלהם, לרכל מאחורי גבו של גדול נביאי האומה - משה רבינו, שכביכול נגע הוא בכסף המיועד למשכן - זה חשד מופקע וזול... ומי שחושד בו בכאלו דברים אלו אנשים בזויים ורדודים... מה צריך משה להתייחס לאנשים מבוזים ורדודים כל כך... וביותר הרי משה רבינו היה הענו הכי גדול מכל האדם - וכי מזיז לו עם מישהו אומר עליו משהו מאחורי

שבת שלום
ומבורך

'הנגלה והנסתר'...

**וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּלְאָכָה וַהֲנֵה עָשׂו אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בֶּן עֲשׂו
וַיִּבְרַךְ אֹתָם מֹשֶׁה:**

וַיִּבְרַךְ אוֹתָם מֹשֶׁה. אָמַר לָהֶם יְהי רָצוֹן שְׁתִּשְׁרָה שְׂכִינָה בְּמַעֲשֵׂה יָדֵיכֶם, וַיְהי נֹעֵם ה' אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּגְו' וְהוּא אֶחָד מִי"א מְזֻמָּרִים שֶׁבַת־פֶּלֶא לְמֹשֶׁה: (רש"י)

לכאורה מה זו הברכה שמשה רבינו מברך את כנסת ישראל - יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם - מה הברכה בזה??

הנה בני ישראל יצאו לפרויקט הקמת מלאכת המשכן זה התחיל בתרומה נדבת ליבם והמשיך בבניה ובעשיה ע"י חכמי הלב שבאותו דור בראשות בצלאל - ולאחר שסיימו להכין את הבסיס מגיע משה, ומרים ומעמיד את המשכן, ואז לראשונה זוכים בני ישראל לחזות בפלא המדהים שנקרא משכן... עד כעת הכל היה חומרי גלם, כעת עומד כאן משכן לתפארת... כלי זהב מזבחות מנורה ועוד... מדהים ביופיו...

היופי הזה הוא מטעה כי הוא חיצוני בלבד... כל הכלים היפים הם מענגים את העין... אולי אפי' נותנים תחושת וואו... אבל למשכן יש עומק - והעומק הוא 'ושכנתי בתוכם'... בלי השראת השכינה אין למשכן שום משמעות מעבר לכל בית יפה... אם אין משמעות פנימית למשכן... גם כלפי כל יחיד ויחיד... אם אדם לא מבין את המשמעות הפנימית של המשכן... הוא הפסיד את הנקודה של המשכן...

כמו שאם היה מגיע גוי למשכן, הוא היה יכול להתפעל מהארכיטקטורה של המשכן... הוא יראה שם אולי הקרבת קורבנות ופולחן... אבל הוא לא מבין מה מסתתר מאחורי זה... כעת שהקימו את המשכן - משה רבינו מגיע ורואה שהמשכן הוקם - **וַהֲנֵה עָשׂו אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בֶּן עֲשׂו** - אתם עשיתם בדיוק את ציווי השם כעת חייבים לברך - **יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם** - כמו שאתם מבינים שאת המשכן הידיים שלכם בנו - אבל זה לא הידיים בלבד... זה מי שנתן את הכוח לידיים זה לא הידיים... זה מי שנתן את השכל והדעת והמחשבה להבין איך צריך לפעול עם הידיים... כמו שבמלאכת ידיים יש עומק... גם במשכן שעשיתם בידיים - כעת צריך לברך שהפנימיות... שהחלק הנסתר... הוא ישרה במשכן... אחרת זה סתם כלים... כאשר תשרה השכינה במעשה ידיכם - כעת זה הופך מסתם מבנה יפה וכלים נאים למשהו אחר לגמרי - זה משכן השכינה, משכן העדות...

בשורש העניין - לכל דבר שבעולם יש לו שני רבדים הרובד הנגלה והרובד הנסתר... כמו גוף ונשמה שהולכים שלובים זה בזה - אין ספק שעבודת החיים שלנו זה לגלות את הנסתר בנגלה... את הרובד העמוק והפנימי - שהוא נותן לרובד הנגלה משמעות

אחרת... ללא הרובד הפנימי אין הוא שווה מאומה... כך גם שבת קודש בלי ה'משהו' הרוחני העמוק והנסתר הנקרא קדושת השבת - איזו משמעות יש לשבת?? לכל מעשה שלנו יש את הביצוע בפועל - מעשה ידיים... אך יש את התוכן הרוחני שאנחנו יוצקים לתוכו... וככל שנעמיק בו יותר נשדרג אותו יותר... המעשה יישאר אותו מעשה, אבל האמת שזה בכלל לא אותו מעשה - וזה הגילוי של המשכן אמנם מעשה ידיים... אמנם חלקים גשמיים... אך השכינה הקדושה מכניסה בהם משמעות אחרת לגמרי...

כך גם באכילת מצה - זו פעולה גשמית לחלוטין... ובלי הכנסת תוכן פנימי זה בהחלט אכילה גרידא... אבל רק עם הבנה מהי מעשה המצווה שאני עושה... בפעולה הפיזית הזו... רק כאשר מכניסים נשמה לגוף המעשה או אז המעשה היבש משודרג עשרת מונים...

האמת שזה לא רק הנקודה של החלק הפנימי והחיצוני אלא יש גם את העבודה לחפש ולהעמיק למצוא את המסתתר בחלק הפנימי... לפעמים יש רבדים שנראה לנו שזה ככה זה... אבל בהתבוננות מעמיקה יש לה פנימיות ...

בכל ניסיון שאדם עובר... מתמודד... החלק החיצוני הוא הקושי... הוא עם הניסיון בפועל שאני עובר... אך במחשבה והתבוננות יש פה משהו פנימי... יש איזה 'קל מסתתר' בסיפור הזה... חיפשת אותו??

חלילה כשאדם מרגיש שחברו עשה לו עוול... התנהג לא יפה... פגע בו וכדו' יש איזה אינסטינקט טבעי לרצון להחזיר... לסגור חשבון... להראות לו... אך בהתבוננות יותר מעמיקה - האם זה בכלל החבר?? האם אולי חשבת לרגע איפה הקב"ה בתמונה?? אולי זה גם קשור אליו?? ומה 'הוא' רוצה ממך שתעשה בסיטואציה הזו?? האם נקמה היא חלק מהלקסיקון היהודי?? ברור שאתה כועס... ברור שאתה פגוע... אבל יש לנו תורה שמדריכה אותנו מה מותר לעשות ומה לא...

וכן להפך - כשאדם שמח ומתרוגן... על כל שמחה שבא תבוא - כמה מחשבה השקעת מי נתן לך את השמחה הזו?? מי פינק אותך ככה?? ולמה הוא פינק אותך??

בכל עשייה שאדם עושה בכל מעשה שנעשה - יש את הבפועל... את מה שהעיניים הבשריות שלנו רואות... אך יש את הרובד הנסתר... הפנימי... שזה העבודת חיים שלנו - לראות איפה השכינה נמצאת במעשה ידינו... איפה הקב"ה בתמונה... מה מסתתר מאחורי כל ניסיון... ומי מסתתר מאחורי כל הצלחה...

נמצאנו למידים כי המטרה שלנו בעולם הזה - הוא גילוי אלוקות בכל מעשה שקורה ובכל מה שאנו פועלים גם לחשוב וגם לתת עומק פנימי לפעולות הפיזיות שאנו עושים...

זהלך בראש